

TÜRKİYE'DE İLK AMBLYOMMA KOCH, 1844 OLAYI

M. M. MİMİOĞLU

Mehmet Turan YARAR

Memleketimizde bulunan keneler muhtelif araştırmacılar tarafından incelenmiş ve yayınlanmıştır. Bu neşriyatta yurdumuzda Amblyomma soyunun bulunduğu dair bir kayda raslanmamıştır. Daha ziyade Afrika ve Güney Amerika'da yaygın bir durumda olan bu dış parazitin bizde de bulunabileceğine pek ihtimal verilmiyordu.

At vebasının naklinde de önemli rolü olduğu bildirilen Amblyomma'ların bize güney sınırimızdan gelmiş olması çok muhtemeldir.

Hatay ilimizin Yayladağı ilçesi, Suriye hududu üzerinde bulunmaktadır. Evcil hayvanların sınırı geçebilecekleri tahmin edilmemekle beraber, Keldağ'ın eteğinde ve deniz seviyesinden 700-800 m. kadar yükseklikte bulunan bu bölgede domuz, çakal, sırtlan, tilki ve kurt gibi yabancı hayvanlar çoktur. Amblyomma'ların bunlar vasıtasıyla geldiği sanısındayız.

Bu kene, 20/8/1960 günü Yayladağı'nda tertiplenen bir inceleme gezisinde bu ilçeye bağlı Yenice köyünün Hamam çiftliğinde, Molla Mehmet Alkan'a ait, bir erkek tayda bulunmuştur. Bu tay yerli olup, sınırlarımızın dışına çıkmamıştır.

Sözü geçen tayda yurdumuzda ilk defa tesbit edilen Amblyomma soyunun şematik resimlerini ve kısa literatür bilgiyi yayınlamayı uygun bulduk. Nümune, tür teşhisi için, Prof. Dr. Simms vasıtasıyla Amerika'ya gönderilmiştir. Netice öğrenildikten sonra bu hususta tamamlayıcı bilgi başka bir yazı ile açıklanacaktır.

5/10/1960 günü incelemeler yapmak üzere bu bölgeye tekrar gidilmiş ise de, mevsimin ilerlemiş olması dolayısıyla, araştırmalarımız bir sonuç vermemiştir. Önümüzdeki yıllarda bu konu üzerinde tekrar durulacaktır.

Hoogstraal'a göre (1954) İngiliz - Mısır Sudan'ında sekiz tür Amblyomma tesbit edilmiştir.

Aynı yazara göre (1956) yeryüzünde tahminen 100 kadar Amblyomma türü mevcut olup bunlardan 20 tanesi Afrika ve 8'i Sudan'da bulunmaktadır.

Parker'e göre (1943) *A. americanum*, Rocky Mountain lekeli humması'nın etkeni olan rickettsia'yı nakletmektedir. Bu parazit aynı hastalığı taşıyan üçüncü kenedir.

Neveu - Lemaire'e göre (1938) *A. hebraeum*, at vebasını nakletmektedir.

Brumpt'a göre (1949) *A. cayennense*, Amerika'nın tropik bölgelerinde birçok evcil ve yabani hayvanlar, aynı zamanda insanlardan kan emmektedir. Zarve, nymphe ve imago devrelerinde insanlara saldırmakta, dayanılması güç ağrılara sebep olmaktadır.

Ö Z E T

Memleketimizde ilk defa tesbit edilen Amblyomma Koch, 1844 soyu hakkında kısa bilgi verilmiştir.

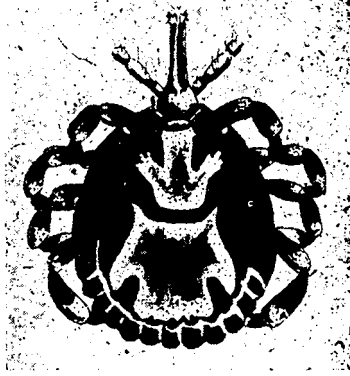
S U M M A R Y

The first case of Amblyomma spp. Koch, 1844 found in Turkey discussed.

L İ T E R A T Ü R

- Brumpt, E. :** Précie de Parasitologie, Masson et Cie, Editeurs. 1089 - 1094, 1949.
- Hoogstraal, H.:** A preliminary, annotated list of ticks (Ixodoidea) of Anglo - Egyptian Sudan. The J. of Parasitol. 40, 3, 304 - 310. 1954.
- Hoogstraal, H.:** African ixodoidea V. I. Ticks of the Sudan U. S. Naval Medical Research Unit No: 3 Cairo, Egypt. 205 - 278 , 1956.
- Neveu - Lemaire, M.:** Traité d'Entomologie Medicale et Vétérinaire, Vigot frères, éditeurs. 388 - 398, 1938.
- Parker, R. B.; Kohls, G. M.; Steinhaus, E. A. :** Rocky Mountain Spotted Fever : Spontaneous Infection in the Tick Amblyomma americanum. Public health Reports. 58, 19. 721 - 729. 1943.

AMBLYOMMA

Şekil : 1

Amblyomma spp. Koch, 1844 erkeğinin dorsalden görünüşü.

Şekil : 2

Amblyomma spp. Koch, 1844 erkeğinin ventralden görünüşü.